

פרפראות פאר

מה הוא הדבר שגורם לילד לסטות מהדרך ולהיות סורר

עמוד ב

עמוד א מפתח ענינים פרשת כי תצא תשע"ו

עמוד ז

ממקום שלמידים על הקרובים משם יש
ללמוד על הרחוקים

ביאור בדרך הלצה מצא שפתיך תשמור
ועשית כאשר נדרת

עמוד ח

כיצד קיים אברהם אבינו צדקה בדבר
שאינו שלו

בירור כיצד ניתן ללמוד קידושי אשה ע"י
משכון, מהפסוק לך תהי צדקה

עמוד ט

רמז נאה בביאור הכתוב אבן ואבן גדולה
וקטנה

עמוד י'

הרמזים לימי התשובה

ביאור נפלא מבעל העקידה בכתוב אחותי
רעיתי יונתי תמתי

עמוד יא

ביאור נאה במאמרם פתחו לי פתח ואני
פותח לכם וכי

הרמז בכתוב דודי צח ואדום לשושנה
שיש בה לבן ואדום

עמוד יב

ח"י בדיקות בכל פרשיה ומזוזה

עמוד ב

מה הוא הדבר שגורם לילד לסטות מהדרך
ולהיות סורר

ביאור בכתוב כי תצא למלחמה "על"
איביך למה לא אמר באיביך

עמוד ג

ישבה כנגד שביה הוא רמז לאומרז"ל
במידה שאדם מודד

נהרג על שם סופו ביאור בדרך צחות שהם
סופי תיבות

התורה התירה משום שדרכו של יצר הרע
להסית בדבר האסור ולא בדבר המותר

עמוד ד

ביאור במ"ש שאין אתה יודע מתן שכרן
של מצות ואל תטעה כאלישע בן אבויה

עמוד ה

יש לקיים מצוה שאין עמה כבוד כמו
מצווה שיש עמה כבוד

על מה ולמה ראו חז"ל להתיר פשתים
בציצית

עמוד ו

בירור במה שלמדו חז"ל שעשה דוחה ל"ת
מציצת דייקא

מה הוא הדבר שגורם לילד לסטות מהדרך ולהיות סורר

כתיב (דברים כ"א י"ח), "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שומע בקול אביו ובקול אמו וגו' והוציאו אתו אל זקני עירו, ואל שער מקומו",

כתיב (דברים כ"ב ט"ו) "ולקח אבי הנער ואמה וגו' אל זקני העיר השערה",

כתיב (דברים כ"ה ז'), "ואם לא יחפץ האיש לקחת את יבמתו ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים",

מבואר, כי השער הוא שער בית הדין ששם היה מושב הזקנים שהם הדינים, (מפרשים)

הדיוק בכפל הלשון אל זקני עירו ואל שער מקומו

יש לדעת, למה שינתה תורה בבן סורר ומורה, וחילקה בין זקני עירו ושער מקומו, וכפלה פעמיים אל ואל, אל זקני עירו, ואל שער מקומו, הנראה כשני דברים נפרדים, ולא אמרה תורה כבשאר מקומות, זקני העיר השערה, או השערה אל הזקנים,

הגורם לילד לסטות מהדרך מחנך שלא עשה תפקידו כראוי וחברה קלוקלת

זקני עירו, כלומר, מי שהיה צריך ללמד לחנך ולדאוג שהילד יגדל לתורה ולמעשים טובים, ולא עשה את חובתו, ובכך הוא גורם לילד לסטות מהדרך הנכונה, ולהיות בן סורר,

ושער מקומו, הוא המקום והסביבה המשפיעה על התנהגותו של הילד, **כדאיתא בגמרא**, (סוטה ז' א') הרבה שכנים הרעים עושין, (יודעים לפתות, רש"י), **ואיתא**, ויחנו ברפידיים, שרפו ידיהם, וביארו שם (כריתות ו' ע"ב), שהמקום היה גורם,

מבואר, כי גם מי שהיה צריך לחנך שהם זקני עירו, וגם המקום והסביבה הם הגורמים שהילד סר מדרך התורה, ולכן חילקה תורה בין זקני עירו, לשער מקומו.

ביאור בכתוב כי תצא למלחמה "על" איביך למה לא אמר באיביך

כתיב (דברים כ"א י'), "כי תצא למלחמה על איביך",

כתיב (דברים כ' י') "כי תקרב אל עיר להלחם עליה"

כתיב (במדבר ל"א ג') "החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין"

כתיב (שמות י"ז ט') "בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק"

הדיוק למה אמרה תורה על איביך ולא באיביך

יש לדקדק, למה שינתה תורה ממקום למקום בדבר המלחמה, דכתיב, "על אויביך", להלחם עליה, "על מדין"

ובמלחמת עמלק **כתיב**, "הלחם בעמלק", היל"ל כי תצא למלחמה באויביך, או שהיל"ל גם במלחמת עמלק, וצא והלחם על עמלק, כמ"ש "על מדין" למה שינה הכתוב, פעם בלשון על אויביך, ופעם בלשון בעמלק,

היוצא למלחמה חייב לדעת כי בכוחו להתגבר על אויבו

וצריך לחלק, בהקדם יסוד מוסד, כי היוצא למלחמה ראשית דבר עליו לדעת כי בכוחו ובידו לנצח את אויבו, כי אם יוצא למלחמה במורד לב, הרי זו תחילת נפילה, וזה מה שלימדה תורה, "כי תצא למלחמה על איביך", וכשאר מקומות, שכאשר תצא למלחמה, עליך לדעת כי ידך על אויביך, ויש בידך הכח לנצחו, וזהו הלשון "על אויביך" כלומר, הנך עליון מעליו,

ומ"ש במלחמת עמלק, הילחם בעמלק, ולא אמר על עמלק, משום ששם נאמר, (שמות י"ז ט"ז) "מלחמה לה' בעמלק", וכאשר הלחמה היא לה' אצ"ל לומר "על"

הלימוד מהמלחמות הנגלות למלחמות הנסתרות שבנפש האדם דברי בעל העקידה

כתב בעקידת יצחק (שער צו פרשת כי תצא בתחילת השער), ואין שום ספק כי על זה

נהרג על שם סופו ביאור בדרך צחות שהם סופי תיבות

כתיב (דברים כ"א י"ח), "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אתו ולא ישמע אליהם",

כתב רש"י, בן סורר ומורה נהרג על שם סופו,

יש לומר בדרך צחות על שם סופו הם סופי תיבות

בדרך צחות אפשר לומר, נהר"ג הם סופי תיבות של "בן סורר" ומורה נהרג, ועל שם סופו הכונה לסופי תיבות.

* * * * *

התורה התירה משום שדרכו של יצר הרע להסית בדבר האסור ולא בדבר המותר

כתיב (דברים כ"א י"א), ולקחת לך לאשה, **כתב רש"י**, לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, שאם אין הקדוש ברוך הוא מתירה ישאנה באיסור, ע"כ,

איתא בגמרא (קידושין כ"א ב'), לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, מוטב שיאכלו ישראל בשר תמותות שחוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבילות, ע"כ,

כתב רש"י (קידושין כ"א ב'), מוטב שיאכלו ישראל בשר תמותות שחוטה, בשר מסוכנת שחוטה, ולא יאכלו בשר תמותות, לאחר שימותו ויהו נבלות.

כתב רש"י (תהלים ע"ט י"א), "כגודל זרועך הותר בני תמותה" ויש דוגמתו בלשון חכמים, במסכת קידושין (כ"א ב'), מוטב שיאכלו ישראל בשר תמותה שחוטה, ואל יאכלו בשר תמותה נבילה, ופירושו בשר מסוכנת ששחטה, רש"י (תהלים ק"ב כ"א) לפתח בני תמותה, חולה למות,

ביאור למה שהתירה תורה ע"י מעשה שהיה

איתא בגמרא (סנהדרין ע"ה ע"א), מעשה באדם שבא לקחת לו אישה, והיה חולה למות עד שישאנה,

הענין נשתמשה התורה האלקית בכל אשר תדבר, כי עם שחצוני דבריה המה ענינים נפלאים הכרחיים על מקבליה ידיעתה ועשייתה,

הנה לא סרה מרמוז בהם אל ענינים עמוקים ודקים נפשיים, יהיו כתרים ועטרות בראש הדברים ההם הנגלים, **הדברים המפורסמים בה יהיו קדש והנסתרים קדש קדשים**. כי על זה אמר (דברים ל"ב מ"ו) "שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום אשר תצום את בניכם", ע"כ לשון הזהב של בעל העקידה,

מבואר כי מן המלחמות הנגלות בתורה, יש לנו ללמוד למלחמת היצר, ולדעת כי הקב"ה נתן הכח לכאור"א לנצחו,

* * * * *

ישבה כנגד שביה הוא רמז לאומרז"ל במידה שאדם מודד

כתיב (דברים כ"א י"ג), "והסירה את שמלת שביה מעליה" כתב רש"י, כי שמלת שביה היה עשוי כדי להתנאות,

כתיב (דברים כ"א י"ג), "וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים", כתב רש"י וישבה בביתך ובכתה, היה עשוי כדי שתתגנה, ע"כ,

איתא בגמרא (סוטה ח' ב') במדה שאדם מודד בה מודדין לו, היא קשטה את עצמה לעבירה, המקום נוולה,

במדה שאדם מודד מרומז במילים ישבה כנגד שביה

דברי חז"ל שאמרו במדה שאדם מודד בה מודדין לו, היא קשטה את עצמה לעבירה, המקום נוולה,

הדבר מרומז במילים, "שביה" ו"ישבה" שהם אותם האותיות בהיפוך, כלומר היא לבשה את שמלת "שביה" כדי להתנאות, והמקום נוולה, ו"ישבה" כדי להתגנות.

* * * * *

**מבואר בדברי ר' יעקב, כי, למען יאריכון
ימיד, בעולם שכולו ארוך, ולמען ייטב לך,
לעולם שכולו טוב,**

טעותו של אלישע אחר בדברי הגמרא

**אמר רב יוסף, אלמלא דרשיה אחר להאי
קרא כרבי יעקב בר ברתיה, לא חטא,
(פירש"י קידושין ל"ט ב', ד"ה להאי קרא,
ד"למען ייטב לך" בעולם הבא, לא חטא, דאיהו
נמי כה"ג חזא, ואמר אין שכר בעולם ויצא
לתרבות רעה).**

**מאי חזא, (אלישע בן אבויה) איכא דאמרי,
כי האי מעשה חזא, (כמעשה שראה בן בתו ר'
יעקב)**

טעותו של אלישע אחר בדברי המדרש

**איתא במדרש, (קהלת רבה פרשה ז' פסקה
י"ח), מהיכן היה לו, לאלישע בן אבויה,
(שעזב דרך התורה), ראה אדם אחד שעלה
לראש הדקל בשבת ונטל האם על הבנים
וירד בשלום, ובמוצאי שבת ראה אדם
אחד עולה לראש הדקל ונטל הבנים, ושלח
את האם וירד, והכישו נחש ומת,**

**אמר, כתיב (דברים כ"ב ז') "שלח תשלח
את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך
לך והארכת ימים", היכן טובו של זה
והיכן אריכות ימיו של זה,**

**ולא ידע שדרשה ר' עקיבא, למען ייטב לך
בעולם שכלו טוב, והארכת ימים לעולם
שכלו ארוך,**

**מבואר בדברי המדרש, כי אחר לא ידע
בדרשת רבי עקיבא, וזו היתה טעותו,**

ביאור כפתור ופרח בדברי המשנה

**איתא במשנה (אבות פרק ב' משנה א') והוי
זהיר במצוה קלה כבחמורה, "שאין אתה
יודע מתן שכרן של מצות".**

מהי מצוה קלה ומהי מצוה חמורה

**איתא בגמרא ובמדרש, (ירושלמי קידושין
כב', ירושלמי פאה ג' ע"ב, פסיקתא רבתי פרשה
כג' פ"סקא ד', ילקוט שמעוני שמות רמז רח"צ)
דשלוח הקן, הווי מצוה קלה, כבוד אב
ואם, הוי מצוה חמורה,**

**ואמרו חכמים ימות ולא ישאנה, והקשו
שם למי"ד שהיתה מותרת לו, שישאנה,**

**ותירצו כי לא די לו ליצר הרע אם ישאנה
בהיתר, ולא יסור ממנו חוליו, כדאמר
רבי יצחק, כתיב (משלי ט' י"ז) "מים
גנובים ימתקו, ולחם סתרים ינעם"
והיצה"ר חומד רק דברים של איסור,**

**מבואר, כי דרכו של יצה"ר להסית בדבר
איסור, לעבור את פי ה', ובמקום שאין
דבר איסור, אינו בא לפתות,**

**לפי"ז אפשר לפרש, שלפיכך באה התורה
להתירה, כדי שלא יבוא יצר הרע,
להסיתו, מכיון והוא דבר של היתר, שהרי
הקב"ה התירה לו, לקחתה לאישה, וזהו,
לא דברה תורה, כלומר, שהתירתה, אלא
כנגד יצר הרע, שלא יבוא לפתותו**

*** * * * ***

**ביאור במ"ש שאין אתה יודע מתן
שכרן של מצות כאלישע בן אבויה**

**כתיב (דברים כ"ב ז') "שלח תשלח את האם
ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך
והארכת ימים",**

**איתא בגמרא (חולין קמ"ב א'), תניא דבי ר'
יעקב אומר, אין לך כל מצוה ומצוה
שבתורה שמתן שכרה בצדה, שאין תחיית
המתים תלויה בה, (פירש"י קידושין ל"ט ב'
ד"ה תלויה בה, באותו מתן שכר, להודיעך שאין
מתן שכר אלא לעולם הבא.**

**כבוד אב ואם כתיב "למען יאריכון ימיד
ולמען ייטב לך", בשילוח הקן כתיב "למען
ייטב לך והארכת ימים" הרי שאמר לו
אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות, ועלה,
ושלח את האם ולקח את הבנים, ובחזרתו
נפל ומת, היכן אריכות ימיו של זה, והיכן
טובתו של זה,**

**אלא, למען יאריכון ימיד, בעולם שכולו
ארוך, ולמען ייטב לך, לעולם שכולו טוב,**

**ודלמא לא הוה הכי, (פירש"י קידושין ל"ט ב'
ד"ה לא הוה הכי לא יארע הדבר הזה לעולם),**

**ר' יעקב מעשה חזא, (ר' יעקב ראה כזה
מעשה)**

וזהו הצירוף שצירף התנא למה שאמר, "כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם", והוסיף על זה ואמר, והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה. **אע"פ שאין עמה כבוד.**

* * * * *

על מה ולמה ראו חז"ל להתיר פשתים בציצית

כתיב (דברים כ"ב י"א) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו, גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך,

כתיב (במדבר טו לט), "ועשו להם ציצית וגו', ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם",

איתא בגמרא (יבמות ד'), אריכות דברים בשקו"ט להתיר כלאים בציצית,

ובמסקנא למידין "לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו, גדלים תעשה לך", והתירו הפשתן עם הצמר בציצית,

יש להבין, למה האריכו כ"כ חז"ל בשקלא וטריא, להתיר פשתן עם צמר בציצית

אפשר לפרש, משום שבמצות ציצית כתיב, "וראיתם אותו וזכרתם, ולא תתורו אחרי לבבכם", ופירש רש"י ולא תתורו כמו מתור הארץ, הלב והעיניים הם מרגלים לגוף, עכ"ל,

כתיב (יהושע ב' ו'), בשילוח המרגלים דיהושע, "ותטמנם בפשתי העץ", מבואר, שהצלת המרגלים היתה ע"י פשתן,

אף כאן בציצית, יש לנו לומר, כי אנו צריכים להתיר פשתן בציצית, בכדי להינצל מהמרגלים שבגוף,

לפי"ז אפשר לומר בדרך רמז, דלפיכך דנו חז"ל באריכות להתיר צמר ופשתן בציצית. להצילנו מן המרגלים שבגוף

* * * * *

וכך אפשר לפרש, והוי זהיר במצוה קלה שזה שלוח הקן, כבחמורה שזה כיבוד אב ואם, משום, "שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות", אם זה בעולם הזה, או בעולם שכולו טוב, כפי שדרשה רבי עקיבא,

ואל תטעה לחשוב כמו שטעה אלישע וחשב שהשכר הוא בעולם הזה, ולא ידע שדרשה ר' עקיבא, למען ייטב לך בעולם שכלו טוב, והארכת ימים לעולם שכלו ארוך,

וזהו באה המשנה ללמד, שאין אתה יודע מתן שכרן של המצות. הקלה והחמורה.

* * * * *

יש לקיים מצוה שאין עמה כבוד כמו מצווה שיש עמה כבוד

איתא במשנה (אבות פרק ב' א') רבי אומר, איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה, ותפארת לו מן האדם. והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה,

ביאור השייכות וההמשך של מצוה קלה כבחמורה, אל, תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם.

מצוות שלוח הקן, היא, תפארת לעושיה, ע"י שקיים מצוותו של הקב"ה, אך אין בני אדם מפארים אותו על מצווה זו, ואין לו בה תפארת מן האדם,

מצוות כיבוד אב ואם, הרי זו מצווה שמשבחין אותו בני אדם, והוי ליה, תפארת מן האדם,

ואפשר שיבוא האדם, להחשיב מצוות כיבוד אב ואם, שיש לו תפארת מן האדם, ולא יחשיב מצוה של שילוח הקן, שאין לו בה תפארת מן האדם,

לפיכך הזהיר התנא במשנה, שיהא זהיר במצוה קלה שהיא שילוח הקן, אע"פ שאין שם תפארת מן האדם, כמצוה חמורה שהיא כיבוד אב ואם, ולא יבוא ח"ו לזלזל במצוה שאין לו בה תפארת מן האדם.

וע"כ הסכימו וגמרו לומר, שלא נברא האדם בשביל עצמו, ויותר היה טוב לו שלא נברא, כי הוא קרוב להפסד מחמת הלאוין שהם רבים, ורחוק לשכר, מצד העשיין שהם מועטים, עיי"ש,

בציצית מצינו דקיום העשין חשוב מאי קיום הלאוין

איתא בגמרא (ברכות י"ח ע"א) רבי חייא ורבי יונתן הוו שקלי ואזלי בבית הקברות, הוה קשדיא תכלתא דרבי יונתן אמר ליה רבי חייא, דלייה, כדי שלא יאמרו למחר באין אצלנו ועכשיו מחרפין אותנו, (עיי"ש בתוס' ד"ה למחר באין אצלנו), דהוי לועג לרש,

וכך נפסק (או"ח סימן כ"ג), כי ההולך ציצית בבית הקברות הרי הוא לועג לרש,

היוצא לנו מזה, שמי שאינו יכול לקיים המצוות הוא נקרא רש, והעשיר הוא מי שחי ויכול לקיים את המצוות,

וקשה, למה הדבר כן, הרי למדנו דנוח לו שלא נברא, מכיוון ויכול בחיים חיותו לעבור על הלא תעשה שהם מרובין, אי"כ למה נקרא **עשיר** זה שיכול ח"ו להיכשל בלעבור על הלאוין,

ורש הוא מי שכבר בוודאי לא יעבור על הלאוין, היה צריך להיות להיפך, **דרש**, הוא מי שחי ויכול לעבור על הלא תעשה,

ועשיר הוא מי שכבר לא ייכשל, ולמה אמרו כי ההולך ציצית בבית הקברות הרי הוא לועג לרש, אי"כ מוכח מכאן **דנוח לו שנברא**,

ולכן צריך לומר, דאע"פ שגמרו דנוח לו שלא נברא, שלא יעבור על לא תעשה, אך בציצית מצינו דעשה, דוחה לא תעשה, כלומר שחשוב יותר שנברא, ויכול לקיים העשיין, ממה שלא נברא ואינו יכול להיכשל בהלא תעשה,

והשתא מבואר כפתור ופרח, למה בציצית מצינו, שהחי הוא העשיר, והמת הוא הרש, מכיוון ומציצית למדנו דעשה דוחה לא תעשה, ונוח לו שנברא, והוא חשוב יותר.

בירור במה שלמדו חז"ל שעשה דוחה ל"ת מציצית דייקא

כתיב (דברים כ"ב י"א) "לא תלבש שעטנו גדילים תעשה לך" וגו', כתיב (במדבר ט"ו ל"ח), "ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם",

איתא בגמרא (יבמות ג' ע"ב) דלמידין דעשה דוחה לא תעשה, מציצית, **דכתיב** (דברים כ"ב י"א) לא תלבש שעטנו גדילים תעשה לך, עיי"ש,

ביאור המהרש"א במה שאמרו נמנו וגמרו דנוח לאדם שלא נברא

איתא בגמרא (עירובין י"ג ע"ב), תנו רבנן, שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, הללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא, נמנו וגמרו, נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, עכשיו שנברא יפשפש במעשיו,

כתב המהרש"א (מכות כ"ג ע"ב בד"ה תרי"ג מצות נאמרו למשה), בביאור הגמרא בעירובין, שאילו לא נברא האדם לא היה בו מעשה המצוות, וא"כ היה בבריאתו צד שכר וצד הפסד, דהלאוין היו ודאי מתקיימין, לולא נברא, שלא היה עובר על הלאוין, והשתא שנברא, אפשר שלא יזכה ויעבור על הלאוין, נמצא מפסיד ע"י שנברא,

והעשין הוא הפך זה, שאלו לא נברא ודאי לא היו מתקיימין, והשתא שנברא, אפשר שיזכה ויעשה, ונמצא שיהיה נשכר, והשתא פליגי מצד בריאת האדם,

ביאור המחלוקת בין בית שמאי לבית הלל בדרך המהרש"א

חד אמר, טוב לו שלא נברא מצד הלאוין, דאפשר שיהיה נפסד, יותר משנברא, ויקיים העשיים, דנמצא יצא שכרו בהפסדו,

וחד אמר, טוב לו שנברא, שאפשר שיקיים העשיין, משלא נברא, ויקוימו הלאוין, דיצא הפסדו בשכרו. ואמר בזה דנמנו, כלומר שמנו המצוות ר"ל שבאו בזה למנון המצות שהלאוין הם יותר מהעשיים,

ביאור המחלוקת בין ב"ש לב"ה לפי דברינו

לפי"ז אפשר לומר, דבזה נחלקו בית שמאי ובית הלל שתי שנים ומחצה, הללו אומרים שיש ללמוד מציצית דנוח לו שנברא, ולקיים העשין, כבציצית, והללו אומרים, דחשוב יותר שלא לעבור הלאוין, משום שהם יותר מהעשין

* * * * *

ממקום שלמידים על הקרובים משם יש ללמוד על הרחוקים

כתיב (דברים כ"ג ד'), "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ידוד, על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים",

איתא בגמרא (סנהדרין ק"ג ע"ב) אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן קסמא, גדולה לגימה שהרחיקה שתי משפחות מישראל, שנאמר "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים",

ורבי יוחנן דידיה אמר, מרחקת את הקרובים, ומקרבת את הרחוקים, מרחקת את הקרובים, מעמון ומואב, ומקרבת את הרחוקים מיתרו, דאמר רבי יוחנן בשכר קראן לו ויאכל לחם זכו בני בניו וישבו בלשכת הגזית,

איתא בגמרא (יבמות ע"ו ע"ב), א"ל דואג האדומי לאבנר, עד שאתה משאיל על דוד, אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו, מאי טעמא, דקאתי מרות המואביה,

א"ל אבנר, תנינא עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית, ומפורש בטעמא דקרא, על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, **דרכו של איש לקדם ולא דרכה של אשה לקדם**, ע"כ,

נמצינו למידים, דהא דרות המואביה ודוד המלך הותרו לבוא בקהל, הוא, משום דאין דרכה של אשה לקדם בלחם ובמים,

מאותו מקום שלמידים על הקרובים אפשר ללמוד על הרחוקים

לפי"ז אפשר לומר, דהא דאמר רבי יוחנן, **מרחקת את הקרובים, ומקרבת את הרחוקים**, היא אותה הלגימה שהיתה מרחקת את הקרובים, שאמרו חז"ל שלמידים מעמון ומואב, ע"ד אשר לא קדמו,

אותה לגימה היתה גם מקרבת את אלו שהיו יכולים להיות הרחוקים, שהם רות המואביה ודוד המלך, אי לאו דאמרינן דאין דרכה של אשה לקדם בלחם ובמים,

וזה הפירוש גדולה לגימה, שאותה לגימה, שהיתה מרחקת את הקרובים, היא גם מקרבת את הרחוקים.

* * * * *

ביאור בדרך הלצה מצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת

כתיב (דברים כ"ג כ"ד) "מצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת"

רמז יש בכתוב, איך שלא להיות גרמא בנזקי האשה,

איתא בגמרא (ברכות ח' ע"א) **כתיב** (תהלים ל"ב ו') "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא", אמר רבי חנינא: לעת מצא - זו אשה שנאמר: מצא אשה מצא טוב.

איתא בגמרא (שבת ל"ב ע"ב) בעוון נדרים מתה אשה של אדם,

וכך הוא הרמז

"מצא" שזו אשה, ע"י

"שפתיך" כלומר, ע"י שלא תחטא בשפתיך בעון נדרים, ע"י כך "תשמור" שלא יגרם לה כל נזק.

וזהו "מצא, שפתיך, תשמור". "ועשית כאשר נדרת", **אם תעשה כאשר נדרת**.

* * * * *

איתיביה רבא לרב נחמן, קידשה במשכון מקודשת, התם במשכון דאחרים,

כתב רש"י, במשכון דאחרים שהיה בידו, וקדשה בחוב שיש לו עליו, הלכך מקודשת שהמשכון עצמו קנוי לה, עכ"ל רש"י,

וכדרבי יצחק, דאמר רבי יצחק מנין לבעל חוב שקונה משכון, שנאמר (דברים כ"ד י"ג), ולך תהיה צדקה, אם אינו קונה, צדקה מנין, פירוש, כיצד יכול לעשות צדקה, בדבר שאינו שלו,

מכאן לבעל חוב שקונה משכון, (ומכיון והמשכון שלו, הרי הוא עושה צדקה בדבר שלו, וכך גם יכול לקדש במשכון זה,

קושיית התוס' וביאורם

והקשו בתוספות (ד"ה צדקה מנין), ואם תאמר, (אפשר שהמשכון אינו שלו, ובכל זאת) איכא צדקה ממה שיחזיר לו לשכב עליו.

וי"ל, דדייק רבי יצחק, שהמשכון שקיבל המלווה מהלווה, שייך למלווה, והמלווה קונה המשכון, מדכתוב (דברים כד יג) ושכב בשלמתו, וברכך, ואי לא הוי קונה ליה, המלווה את המשכון שיהיה שלו, **אלא המשכון שייך ללוה**, אם כן כשמברכו העני למלווה, הוי ליה רבית דברים. (שמברכו בעבור ההלוואה שקיבל מהמלווה), **ורק אם נאמר שהמשכון שייך למלווה**, והמלווה נתן ללווה את שלמתו לשכב עליו בהשאלה, אי"כ אין כאן ריבית, (ומזה מוכח שמשכון שייך למלווה),

ועוד שם בתוס', ויש מפרשים, דלא מיקרי צדקה אלא הנותן משלו, כמו צדק משלך ותן לו (ב"ב פ"ח ע"ב).

וביאור התירוץ הראשון הוא, שאם המשכון שייך למלווה, והוא משאיל ללוה חפץ משלו, אי"כ הברכה של הלוה הוא על החפץ שהשאילו המלווה, השייך למלווה, אך אם נאמר שהחפץ שייך ללוה, אי"כ הברכה שמברכו איננה עבור החפץ, שהרי החפץ של הלוה, אלא הברכה היא עבור ההלוואה שהמלווה הלוה לו, ובזה יש ריבית דברים שמברכו על הלוואתו, ולא יתכן לומר כן, שיברכהו על כך, ומוכח, שהחפץ שייך למלווה וקנהו.

כיצד קיים אברהם אבינו צדקה בדבר שאינו שלו

כתיב (דברים כ"ד י"ג), "ולך תהיה צדקה, לפני ידוד אלקיך",

איתא בגמרא (קידושין ח' ע"ב), אמר רבי יצחק מנין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר (דברים כ"ד י"ג), "ולך תהיה צדקה", אם אינו קונה, צדקה מנין,

כתבו התוספות (ד"ה צדקה מנין), בתירוצם, יש מפרשים **דלא מיקרי צדקה אלא הנותן משלו**, כמו צדק משלך ותן לו (ב"ב פ"ח),

לפי"ז אפשר לפרש הפסוק שנאמר אצל אברהם אבינו

כתיב (בראשית ט"ו ו') והאמין בידוד, ויחשבה לו, צדקה, וכך יהיה פירושו, אברהם אבינו האמין כי הכל שייך לה', ולעצמו לא שייך כלום,

אך מכיוון שלעשות צדקה, אינו יכול בדבר שאינו שלו, כמו שהבאנו בדברי התוס', לפיכך החשיב לו, כלומר, לעצמו, צדקה, רק מה שהיה צריך לצדקה,

וזוהו, והאמן בידוד, ויחשבה לו, צדקה,

* * * * *

בירור כיצד ניתן ללמוד קידושי אשה ע"י משכון, מהפסוק לך תהי צדקה

כתיב (דברים כ"ד י"ג), "השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש, ושכב בשלמתו, וברכך, ולך תהיה צדקה, לפני ידוד אלקיך",

איתא בגמרא (קידושין ח' ע"ב), אמר רבא אמר רב נחמן, אמר לה התקדשי לי במנה והניח לה משכון עליה אינה מקודשת, מנה אין כאן משכון אין כאן, ע"כ,

פירוש, מכיוון וכסף קידושין הוא לא נתן לה, והמשכון שנתן לה על ההבטחה, אינו ניתן לה במתנה שתתקדש אליו, ולכן אינה מקודשת,

ואיך למד רבי יצחק, מהפסוק לך תהיה צדקה שהמשכון של המלוה, ולפי ביאור התוס' למד כן ממה שהלוה מברכו, ולכאורה הרי אינו מברכו כלל.

גם יש להבין מנין ההכרח לספרי ללמוד שהברכה היא גם כאשר הלוה אינו מברכו, ולמה לא לומר כמשמעות הפסוק, וברכך, ולך תהיה צדקה היינו כשמברכו העני,

אמנם לדברינו מיושב היטב,

כי הלימוד מהפסוק ולך תהיה צדקה הוא במלוה שמקיים גם את מצוות הצדקה שבין אדם לחבירו, ובזה ודאי שהעני מברכו, וגם נחשב לצדקה. מפני שהמשכון של המלוה,

אבל בסיום הפסוק שהדגישה התורה לפני ה' אלקיך, דייקא, נראה שמדבר במלוה שמקיים המצוה בין אדם למקום בלבד, ולא בין אדם לחבירו, ובזה מדייק הספרי כי גם כאשר לא ברכו העני לפי שלא נהג עמו בסבר פנים יפות כצדקה שבין אדם לחבירו, אעפ"כ קיים מצוות צדקה.

* * * * *

רמז נאה בביאור הכתוב אבן ואבן גדולה וקטנה

כתיב (דברים כ"ה י"ג) "לא יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסְךָ אָבֶן וְאָבֶן גְּדוֹלָה וְקִטְנָה", "אבן שלמה וצדק יהיה לך"

כתב רש"י, שלא יהא נוטל בגדולה ומחזיר בקטנה, ע"כ,

ביאור הדבר, שאדם הרוצה לרמות, כשבא ליקח, מניח על המשקל אבן גדולה של משקל מסוים, בכדי שישים לו המוכר או המלווה הרבה תבואה, וכשבא להחזיר או למכור, מניח על המשקל אבן יותר קטנה של אותו המשקל, ובכך ימכור פחות ממה שקנה,

אך יש לשאול, שכאשר הקונה רואה אבן גדולה וקטנה, הוא יכול להבין כי כונת המוכר לרמות,

יש להקשות מהפסוק שכתוב בפירוש בשלמתו זהו הלוה

ולכאורה יש להקשות, איך למד ר' יצחק מהפסוק שהמשכון שייך למלוה, והרי מהפסוק משמע במפורש שהמשכון שייך ללוה, כמו שנאמר (דברים כד יג) ואם איש עני הוא, לא תשכב בעבוטו, השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש ושכב בשלמתו וברכך, מהלשון בעבוטו ובשלמתו משמע שהמשכון שייך לעני,

ונראה לבאר דיש ב' חלקים במצות צדקה,

א', קיום המצוה כלפי שמיא, ב', קיום המצוה בין אדם לחבירו, כגון מתן בסתר, או כדברי חז"ל שדרשו (כתובות קי"א ע"ב) טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב.

ובזה אפשר לבאר את הפסוק, שאמר, ושכב בעבוטו, בשלמתו, וברכך, מדובר, באדם המלוה שאע"פ שהבגד שייך לו, בכ"ז נותן הרגשה טובה ללוה, ונותן לו הרגשה שהבגד של הלוה, וע"ז אמר הכתוב בעבוטו ובשלמתו, ועל כך מברכו הלוה.

אבל סיום הכתוב ולך תהיה צדקה לפני ה' אלקיך מדובר באדם המלוה שמקיים מצוות צדקה רק בין אדם למקום בלבד, ואינו עושה מצוה זו בשלימות שהיא גם בין אדם לחבירו, ולזה אמר לפני ה' אלקיך, כי מקיים המצוה רק בין אדם למקום.

ובזה מיושב היטב, איך למד ר' יצחק מהפסוק שהמשכון שייך למלוה, כי באמת הבגד שייך למלוה כדברי ר' יצחק, ומה שאמר הפסוק עבוטו ושלמתו, ומשמע מכך שהבגד של הלוה, הכוונה שהמלוה נותן ללוה הרגשה שהבגד של הלוה, ועל זה אמר וברכך.

ביאור בדבר הקשה בדברי הספרי

ולפי זה אפשר ליישב עוד, דבר הקשה בדברי הספרי, והביאם רש"י, וז"ל, וברכך, ואם אינו מברכך מכל מקום ולך תהיה צדקה, ע"כ, ולכאורה בדברי הספרי נמצא שהפסוק ולך תהיה צדקה מדובר כאשר אינו מברכו,

וכן (דברים ל' ו') "ומל ה' אלקיך אית ל'בבך
ו'את ל'בב זרעך" ר"ת אלו"ל.

וכן (ישעיה נ"ט, כ') "ובא לציון גואל ולשביי"
שתי אותיות אחרונות של גואל ושתי
אותיות ראשונות של ולשבי הרי אלול.
עכ"ל האבודרהם,

הפסוק קול דודי דפק רמז לתשובה ולימי התשובה

כתיב (שיר השירים פרק ה' ב') "אני ישנה
ולבי ער, קול דודי דפק, פתחי לי אחתי
רעיתי יונתי תמתי" פסוק זה מרמז
לתשובה, ולימי התשובה,

הרמז לתשובה,

איתא במדרש (רבה, שיר השירים פרשה ה'
פיסקא ב') כתיב (שיר השירים פרק ה' ב')
"אני ישנה ולבי ער, קול דודי דפק",
"פתחי לי", "אחתי רעיתי יונתי תמתי",
"פתחי לי", רבי יסא אמר, **אמר הקדוש**
ברוך הוא לישראל בני פתחו לי פתח אחד
של תשובה כחודה של מחט ואני פותח
לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות
נכנסות בו,

רמז לימי התשובה

"אחותי רעיתי יונתי תמתי" סופי
תיבות, ד' יודי"ן מספר מ' יום,

ועוד יש לומר רמז בגימטריא,

"אני לדודי ודודי לי", בגימטריא 185,
"דפק" בגימטריא 185 (עם הכולל). לרמז,
לקול דודי שזהו אני לדודי ודודי לי, דפק
בימי התשובה.

* * * * *

ביאור נפלא מבעל העקידה בכתוב אחותי רעיתי יונתי תמתי

כתיב (שיר השירים פרק ה' ב') "אני ישנה
ולבי ער, קול דודי דפק, פתחי לי אחתי
רעיתי יונתי תמתי"

אלא יש לפרש כי **אבן קטנה**, הפירוש,
שכאשר בא למכור, הוא מוציא כמה
אבנים קטנות של אותו משקל, ואז קשה
יותר לקונה לדעת כי אין זה המשקל
הנכון, וכונתו לרמות, וזאת משום שעשה
זאת ע"י אבנים קטנות,

רמז נאה לביאור הנ"ל

אפשר לומר רמז נאה, לפירושנו, כי הכונה
למספר אבנים קטנות, וכך הוא הרמז,
בפסוק כתוב "**אָבֶן וְאָבֶן**" כאשר האבן
הראשונה נקודה בסגול, והאבן השניה
בפסוק נקודה בקמץ,

מבואר, כי צורת הניקוד של הקמץ
והסגול, **צורתם שוה**, אך הסגול מחולק
ע"י נקודות קטנות, והקמץ מחובר בקו
מלא באותה הצורה של הסגול,

בכך אפשר לרמז כי הנקודות הקטנות של
הסגול, מרמז לאבן קטנה, והקמץ שהוא
שלם, מרמז על האבן הגדולה, ולזה רמז
הכתוב, "**אָבֶן וְאָבֶן**, גְּדוֹלָה וְקִטְנָה" שלא
יקנה בגדולה וימכור בקטנה,

ואפשר גם זה הרמז, "אבן שלמה וצדק
יהיה לך", כלומר שאם קנה אבן אחת
שלמה, שלא ימכור באבנים קטנות
מחולקות, וזהו, אבן שלמה וצדק.

* * * * *

הרמזים לימי התשובה

כתב בספר אבודרהם (סדר תפלת ראש
השנה) וז"ל, יש מקומות שנוהגין להשכים
מראש חדש אלול,

כי בראש חדש אלול עלה משה להר פעם
שלישית לקבל לוחות שניות והתפלל בהם
על ישראל ונתקבלה תפלתו ונתנו לו
הלוחות וירד ביוה"כ ונקבע יום מחילה
וסליחה לדורות.

והדרשנים אומרים סמך לדבר (שיר
השירים פרק ו' ג'), "**א'ני ל'דודי ו'דודי לי**"
ראשי תיבות אלו"ל.

סופי תיבות, ד' יודי"ן מספר מ' יום,

אז גם אם היצר הרע כבר הגיע לעבות העגלה, אפתח לכם פתח שגם עבות העגלה יכנס בו לתשובה שלימה, פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו.

* * * * *

הרמז בכתוב דודי צח ואדום לשושנה שיש בה לבן ואדום

כתיב (שיר השירים פרק ה פסוק י'), "דודי צח ואדום דגול מרבבה",

כתיב (שיר השירים פרק ב' ט"ז) "דודי לי, ואני לו, הרעה בשושנים",

כתיב (שיר השירים פרק ו' ג') "אני לדודי, דודי לי, הרעה בשושנים",

כתיב (ישעיהו פרק א' י"ח) "אם יהיו חטאיכם כשנים (צבע אדום), כשלג ילבינו",

ביאור הענין, מה שכתוב אחד אומר (שיר השירים פרק ב' ט"ז) קודם, "דודי לי", ואח"כ "אני לו", וכתוב אחר אומר (שיר השירים פרק ו' ג'), קודם "אני לדודי", ואח"כ "דודי לי", ועוד, כינה שהע"ה את הקב"ה ל"צח ואדום", ול"רעה בשושנים",

אפשר לומר, דבנפלאותיו של הקב"ה עשה את את פרח השושנה, **בלבן ואדום**, ואפשר, משום שהחטא והתשובה נמשלו לאדום ולבן, עפ"י הפסוק (ישעיהו פרק א' י"ח) "אם יהיו חטאיכם כשנים (צבע אדום), כשלג ילבינו", וזהו הרמז,

"צח ואדום" ו"הרועה בשושנים" כמו בשושנים יש לבן ואדום, כך הקב"ה מלבין את האדום, ע"ד "אם יהיו חטאיכם כשנים (צבע אדום), כשלג ילבינו",

וכך יש לבאר אני לדודי ודודי לי ולהיפך דודי לי ואני לו

כתיב (מלאכי ג' ז') "שובו אלי, ואשובה אליכם", וזהו בחינה, קודם, אני לדודי ואח"כ דודי לי, **כתיב** (איכה ה' ב"א) השיבנו ה' אליך, וזהו "דודי לי", ונשובה, זהו "אני לו".

* * * * *

בד' מיני אהבה דיבר הכתוב

אחותי, האחוה שהיא אהבה טבעית, כאשר יאהב איש בנו או את אחיו, כעבור היותם בשר מבשרו ועצם מעצמיו,

רעיתי, הרעות, שהיא אהבת המועיל, כמ"ש (בראשית ל"ח) רעהו העדולמי, וזוהי אהבת התועלת, כאשר יאהב איש את רעהו בעבור שיעזור לו במלאכתו ובמעשהו, או שיתמוך בידו כאשר יצטרך לו,

יונתי, איתא, (כתובות ח' א') שמח תשמח ריעים האהובים, (וכפירש"י שם), וע"ד שאמרו (כתובות ס"ג), **יונתך נזכרת**,

תמתי, אהבת השלמות, ע"ד והיה תמים, כי כן יסד ה' בטבע כל אדם, שיאהב איש שלם במעלות ומדות טובות, ההולך בתום לבו,

* * * * *

ביאור נאה במאמרם פתחו לי פתח ואני פותח לכם וכו'

איתא במדרש (רבה, שיר השירים פרשה ה' פיסקא ב') **כתיב** (שיר השירים פרק ה' ב') "אני ישנה ולבי ער, קול דודי דפק", "פתחי לי", "אחתי רעיתי יונתי תמתי",

"פתחי לי", רבי יסא אמר, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו, ע"כ,

ביאור במה שאמר עגלות וקרוניות

יש לבאר מה שאמרו פתחים שיהיו עגלות נכנסות בו על פי מאמרם ז"ל,

איתא בגמרא (סוכה נ"ב א'), אמר רבי אסי, יצר הרע, בתחילה דומה לחוט של בוכיא (עכביש), ולבסוף דומה **כעבותות העגלה**, שנאמר (ישעיהו ה' י"ח) הוי מושכי העון בחבלי השוא ו**כעבות העגלה** חטאה.

בכך יש לבאר, בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, אם אתם תפתחו פתח קטן,

ח"י בדיקות בכל פרשיה ומזוזה

רוב הצבור יהיה מופתע ומזועזע כאחד לגלות שיש רשימה של 18 פרטים שיש לבדוק בתפילין ובמזוזות

ורק שלשה מהם יכול המחשב לבדוק בדיקת מחשב נותנת מענה אך ורק על

1.אותיות או מילים חסרות

2.אותיות או מילים מיותרות

3.אותיות או מילים מוחלפות

עוד 15 פרטים יש לבדוק אות אחר אות בידע הלכתי ומקצועי רב מאוד

א. צורת האותיות,

ב. מרחקים בין האותיות שלא תיקרא מילה אחת כשתי מילים ושלא

יקראו שתי מילים כאחת.

ג. פתוחות וסתומות,

ד. היקף קלף שהאותיות לא יגיעו עד הקצה, ויישאר לכל אות קלף מסביב,

ה. השורות צריכות להיות שוות, שלא יצאו ויכנסו,

ו. כשסופר מחק אות שיהיה ברור שנמחקה כמו שצריך,

ז. המזוזה צריכה להיות משורטטת,

ח. תגים (כתרים שעל אותיות),

ט. נפסקים באותיות,

י. לבדוק שלא תחסר הקוץ השמאלי של האות י,

יא. נגיעות כל אות תהא מופרדת בלי נגיעה בין מילה למילה –,

יב. הדיו שלא יהיה דהוי, ולא יבש מידי,

יג. לבדוק הכיתוב שם ה' מאחורי המזוזה,

יד. לבדוק שאין כיתוב מיותר, מקדימה ומאחורה,

טו. נקבים שלא יהיו חורים קטנים בקלף.

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל

”מכון פאר” רחוב חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161777 , נייד 0527-616166

מייל y0527616166@gmail.com